

Részletes ismertető az Írás munkafüzet 2. osztályosoknak taneszközürol (FI-501020205/1)

A munkafüzet feladata

Az irkatüzött *Írás 2. munkafüzet* a vele integrált *Nyelvtan-helyesírás* kiadványokkal egyfajta oktatócsomagként illeszkedik az alapkészségek fejlesztésébe és az olvasás-írás tanulásának komplex fejlesztésébe az alapfokú nevelés-oktatás bevezető és kezdő szakaszában. Az oktatócsomag az anyanyelvi nevelés és az irodalmi műveltség alapjait a cselekvés, a felfedezés és játék útján komplex módon oktató, a tanulási (illetve részképességbeli) zavarok elkerülését és csökkentését, a diszlexia és diszgráfia prevenciót, valamint a tehetséggondozást egyszerre maga elé tűző, vizuálisan is gondosan tervezett, modern taneszköz.

A munkafüzet blokkonként követi a nyelvtan tananyagtartalmának helyesírasi vetületét, és célja ezen túlmenően, hogy változatos, differenciálásra kiválóan alkalmas feladatok által fejlessze az íráskészséget a kognitív funkciókkal és a helyesírasi készségekkel együtt. Ezért integráltuk a füzetet a nyelvtan tananyagrendszerével. A munkafüzet feladatainak megszerkesztésekor figyelembe vettük a vonalvezetés szempontjából könnyen téveszthető betűk újbóli differenciálását a 2. évfolyamon, ezt erősítik meg a munkafüzet írásos feladatai is. A hasonló alakú betűk írásbeli diszkriminációjára külön differenciáló órákat iktattunk a tanmenetbe, illetve a tananyagba. A feladattípusok, valamint az oldalakon található feladatok fokozatosan követik egymást a könnyebben elvégezhetőtol a nehezebbek felé. A feladatok a készségek-képességek fejlesztésén túl a kognitív funkciók fejlesztését is megcélozzák.

Az alapkészségek, pl. tájékozódás, összehasonlítás, válogatás, rendezés fejlesztése mellett a feladatok a tanulók tevékenységére épülnek az egész tanév során. A betűelem mátrixok, rajzos kiegészítő és színező feladatok, a vizuális figyelmet és emlékezetet fejlesztő gyakorlatok is támogatják még a komplex készségfejlesztést. A lendületes íráskészség kialakítását a gondolkodás fejlesztésével párhuzamosan végezzük. A tanév vége felé az önálló szövegalkotás egyszerű lépéseivel is megismerkednek a gyerekek, így készítjük elő a fogalmazás tanulását a következő évfolyamon, valamint azt a szemléletet erősítjük meg, hogy az írástudás nem öncélú, hanem a kommunikációban alapvető fontosságú tudás és ismeret.

A munkafüzet koncepciója

A mondatok írását a fokozatosság elvét figyelembe véve kezdjük meg a 2. évfolyamon is. Tudatosítjuk a mondatkezdő nagybetű és a mondatvégi írásjel használatát, amelyet nyelvtanórán már megtanultak a

gyerekek. Az új ismeretek megtanítása mellett elmélyítjük, valamint bővítjük a gyermek ilyen irányú ismereteit. Segítjük őt abban, hogy a megszerzett ismereteket az életkorának megfelelő szinten rendszerezni és a mindennapi élet gyakorlatában alkalmazni tudja. Ennek alapja az írás készségszintű elsajátítása.

A készségfejlesztés az egész év folyamán továbbra is kiemelt területe marad programunknak. Az analízáló-szintetizáló készség fejlesztését szolgálja a tagolatlan mondatok szavakra bontása, mondatalkotás az összekevert szavak sorrendbe állításával. A mondatok másolása a vizuális figyelem, az emlékezet és az íráskészség fejlesztését szolgálja. A kognitív funkció stimulálását a mondatbefejezési gyakorlatok, a kép alapján történő mondatkiegészítéses típusfeladatok biztosítják.

A munkafüzet első oldalain a magyar ábécé betűi mellett nagy hangsúlyt fektetünk az ismétlésre, mind az írott kis-, mind az írott nagybetűk, illetve betűkapcsolatok tekintetében. A nyelvtanban is megjelenő betűrendbe sorolást a munkafüzetben is feladatokkal gyakoroltatjuk. A megadott minták átírása, másolása a finommotorikus képességek fejlesztése mellett az egyre lendületesebb ceruzavezetést és a szabályos kapcsolásokat célozzák, a kéz bemelegítésén túl. Az átírással, rajzkiegészítő, színezéses-satírozós feladatok játékosan segítik a helyes ceruzafogást és a szem-kéz koordinációs készség fejlesztését. A másolásos feladatok nemcsak az írástechnikát, hanem a helyesírást és a koncentrációt-figyelmet is fejlesztik. A számtalan gyakorlóóra beiktatásával a differenciálást és a felzárkóztatást valósítjuk meg.

A két testfél mozgásának összerendezése, az oldaliság (lateralizáció) biztos alkalmazása alapvető fontosságú nemcsak az írás-olvasás elsajátításakor, hanem azok stabilizálódásában is a 2. évfolyamon. A nagymozgásokat érdemes sokféle szituációban, sokféle eszközzel gyakoroltatni (az 1–2. osztályban a testnevelés tantárgyban tudatosan alkalmazva 30-35%-ot tehet ki ezekre a gyakorlatokra fordítható óraszám). Nagyon sokféle, jól kombinálható gyakorlatsor dolgozható ki. A felhasználható testnevelési és sporteszközök szinte minden iskolában jelen vannak.

Sok kisgyereknél nem pontosak a mozgásfejlődés során elsajátított elemi mozgások idegrendszeri „lenyomatait”, emlékképei. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a gyermek egy adott mozgás végrehajtása során nem tud pontosan igazodni a külső és belső környezetéből nyert információkhoz, ezáltal nem képes a feladatnak megfelelően cselekedni. Ezek a gyerekek nemcsak az iskolába lépéskor, de későbbi évfolyamokon is – mozgásos elmaradásuk miatt –hátrányos helyzetben vannak, fejlesztésre szorulnak, hogy pontosak legyenek az írás elsajátításához, majd az írástechnika fejlesztéséhez szükséges finommozgások, vagy a szájzóna tudatos mozgásai, melyek a pontos artikuláció, és majd az olvasás előfeltételei. Fontos a mozgásfejlesztéssel egy időben történő célirányos percepciófejlesztés, hiszen a szabályozó folyamatok az

érzékszervek felvevő és feldolgozó folyamatainak eredményeként valósulnak meg.

A második osztályba kerülő legtöbb kisgyereknél azonban nincs komoly elmaradásra utaló jel. Fontos azonban, hogy az alapozó szakaszban, majd lehetőség szerint a napi gyakorlatok sorába legalább az alsó tagozat végéig szenzomotoros képességfejlesztést is beépítsünk. Hiszen minél biztosabbak az alapkészségek, annál kevesebb nehézségre és elakadásra lehet számítani az írás-olvasás elsajátítása során. Programunk során a szervezeten és tudatosan alkalmazott készségfejlesztés elmélyítheti és szolgálhatja a tanítás-tanulás folyamatát, biztosabb óravezetési és szervezési kereteket kínál.

Módszertani szempontból jelentősek a csak szóbeli utasításra, majd csukott szemmel is végrehajtott gyakorlatok. Az izolációs feladatok egy-egy testrész tudatosan elkülönített mozgásán alapulnak, kizárva az együttmozgás gátló hatásait. Hasznosak az izomtónus érzékelését fejlesztő feszítő-lazító gyakorlatok. Jelentőségük a beszédnél vagy az írásnál-rajzoláskor fellépő görcsösség oldásában, a testérzet tudatosításában van. A különféle utánzásos gyakorlatokkal (csoportos, páros) építhetünk a humorra és a gyermekek közötti kooperációra.

A beszéd-készség, beszédértés, a biztos olvasás és írás elsajátításához szükséges alapkészségek átgondolt és egymásra épülő rendszerén keresztül kezdjük meg az írás-jelrendszerének stabilizálását és az írástechnika egyre lendületesebb fejlődését, ügyelve, hogy az álló c-kötés egyre magabiztosabban menjen, valamint arra is, hogy a betűméret és a többi kötés is szabályosan sikerüljön.

A munkafüzet szerkezete, jellemzői

A munkafüzet az életkori sajátosságokhoz igazodva gazdag, változatos gyakorlóanyagot biztosít. Módot ad arra, hogy általa szervezze a tanító a differenciált, képesség szerinti hatékony tanulói munkáltatást, és az egyéni sajátosságok figyelembevételével fejlessze a tanulókat. A feladatok témája igazodik a gyerekek érdeklődéséhez. A gyakorlóanyag az egyéni tanulási módszerek kialakítását és az önértékelés fejlesztését is szolgálja.

A témájukban és nehézségi fokozataikban változatos feladatok segítik a differenciált tanulásszervezést, illetve lehetővé teszik az egyénre szabott fejlesztést. A munkafüzet feladatsorai alkalmasak a kooperatív feladatmegoldási technikák fejlesztéséhez is. A képanyag jelentős része kapcsolódik a feladatokhoz, segítve azok megoldását, az összefüggések, a problémák megértését; egy része motiváló hatású, erősíti a tantárgyhoz, tanuláshoz való pozitív viszonyt; aktivizálja a tanulók előzetes ismereteit; értékre nevel; kommunikációs lehetőséget teremt. A munkafüzet feladatai könnyen értelmezhetőek, a képi

illusztrációk jó motivációs bázist kínálnak, főleg az önállóan feldolgozandó feladatok keltik fel igazán a tanulók érdeklődését. Így segítik a tanulókat – a tanórákon és otthon egyaránt – az elsajátítandó ismeretek megértésében, begyakorlásában és az önellenőrzésben. A taneszköz érdekes, változatos feladattípusai megfelelnek a kisiskolások életkori sajátosságainak, értelmi szintjének és érdeklődési körének. Feladataiban megjelenik a környezetvédelemre és a helyes életmódra való nevelés.

A feladatok megoldásához elegendő hely van, amely ösztönzi a gyerekeket az igényes munkára. A könyv külső megjelenésében esztétikus, az illusztrációk segítik a probléma-szituációk jobb elképzelését, motiválják a tanulási tevékenységet. A munkafüzet lehetőséget biztosít a csoportos tanulói feladatok és projektfeladatok elvégzéséhez. A piktogramok segítik a feladatban való tájékozódást.

